

Bruksela, 6 maja 2019 r.
(OR. en)

8653/19

EDUC 214
SOC 321

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Przygotowanie do debaty orientacyjnej, która zostanie przeprowadzona podczas majowego posiedzenia Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu, pt. „Budowanie przyszłości Europy: wkład kształcenia i szkolenia w zwiększanie spójności społecznej” – <i>Deбата orientacyjna</i> (<i>Obrady otwarte dla publiczności zgodnie z art. 8 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Rady</i>) <i>[na wniosek prezydencji]</i>

Po konsultacjach na forum Komitetu ds. Edukacji prezydencja sporządziła załączony dokument do dyskusji; będzie on podstawą debaty orientacyjnej, która ma się odbyć na posiedzeniu Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu 22–23 maja 2019 r.

Budowanie przyszłości Europy: wkład kształcenia i szkolenia w zwiększanie spójności społecznej

Dokument do dyskusji sporządzony przez prezydencję

14 listopada 2017 r. w szwedzkim Göteborgu odbył się Szczyt Społeczny poświęcony roli kształcenia i kultury. Komisja przedstawiła na nim wizję stworzenia europejskiego obszaru edukacji do roku 2025 r. W tym kontekście w swoich konkluzjach z 14 grudnia 2017 r.¹ Rada Europejska przyznała, że kształcenie i kultura „są kluczem do budowania inkluzywnych, spójnych społeczeństw i do utrzymania naszej konkurencyjności”. Jednocześnie Rada Europejska zaapelowała do Komisji, Rady i państw członkowskich, by rozważyły, w jaki sposób można by odpowiedzieć na „potrzebę włączającego, opartego na uczeniu się przez całe życie i stymulowanego innowacjami podejścia do kształcenia i szkolenia”. W odpowiedzi, w dwóch pakietach edukacyjnych zaproponowanych przez Komisję, przedstawiono główne wskazówki dotyczące europejskiego obszaru edukacji.

Przejmując kierowniczą rolę w tym obszarze, 22 maja 2018 r. Rada przyjęła konkluzje² w sprawie kroków ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji. W konkluzjach tych na początku przypomniiała o społecznym wymiarze edukacji i położyła nacisk na pierwszą zasadę europejskiego filaru praw socjalnych, która stanowi, że każdy ma prawo do dobrej jakości i włączającego kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie, gdyż pozwolą mu one zachować lub nabyć umiejętności, dzięki którym będzie mógł w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy.

¹ EUCO 19/1/18 REV 1.

² Dz.U. C 195 z 7.6.2018, s. 7.

Rada podkreśliła także, że edukacja i kultura są kluczowymi elementami łączącymi Europejczyków, które mają znaczenie dla przyszłości poszczególnych osób, jak i całej Unii. Zachęciła państwa członkowskie do kontynuowania refleksji nad wspólną wizją europejskiego obszaru edukacji, w tym nad jego powiązaniem ze strategicznymi ramami współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na okres po roku 2020; podkreśliła także, że obecne ramy (ET 2020) stały się cenną podstawą określania wspólnych priorytetów i że wspomagają one państwa członkowskie w modernizowaniu systemów kształcenia i szkolenia.

W komunikacie Komisji pt. „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze”³, przedstawiając wizję europejskiego obszaru edukacji, także podkreślono, że edukacja i kultura odgrywają kluczową rolę jako najlepsza droga do wzmocnienia tożsamości europejskiej oraz lepszego zrozumienia tego, co to znaczy być Europejczykiem. Nasze tradycje, historia i dziedzictwo kulturowe, które są sednem naszej cywilizacji, to silne podstawy, na których powinniśmy budować Unię. Lepsze wzajemne poznanie się, a jednocześnie jedność, której podstawą są zasady demokracji i solidarności, mogą nam pomóc w budowie zrównoważonej i bezpiecznej przyszłości dla Europy.

Instytucje edukacyjne i szkoleniowe to miejsce, w którym stykają się społeczeństwo, społeczność i rodzina. W swoim dokumencie poświęconym włączeniu i obywatelstwu, Europejski Panel Ekspertów ds. Kształcenia i Szkolenia (któremu powierzono zadanie przygotowania strategicznych ram współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na okres po 2020 r.) położył nacisk na rolę szkół jako przestrzeni społecznych, będących punktem stycznym między poszczególnymi społecznościami i usługami, takimi jak opieka zdrowotna czy opieka społeczna.

³ COM(2017) 673 final.

W wyżej wspomnianym sprawozdaniu doceniono także wartość tolerancji i włączenia w kontekście edukacji obywatelskiej, w szczególności z perspektywy przeciwstawiania się poglądom populistycznym i ekstremistycznym. Na posiedzeniu w Timișoarze, które odbyło się 1–2 kwietnia, dyrektorzy generalni ds. szkół rozmawiali na temat otwarcia szkół na sprawy Europy jako okazji, z której my wszyscy – decydenci polityczni, nauczyciele i liderzy edukacyjni – powinniśmy skorzystać, by przyczynić się do przyszłości Unii poprzez zapewnienie, by unijne wartości i demokratyczne zasady nadal zajmowały centralne miejsce w ramach naszych systemów edukacyjnych. Uczestnicy podkreślili znaczenie metod nauczania, partycypacyjnego środowiska edukacyjnego oraz demokratycznych procesów decyzyjnych w szkołach. Na tej samej zasadzie, podstawą inicjatywy dotyczącej europejskich szkół wyższych, będącej jednym z kluczowych składników europejskiego obszaru edukacji i punktem zwrotnym, jeśli chodzi o sytuację w szkolnictwie wyższym w Europie, jest nierozzerwalne połączenie doskonałości i włączenia, zarówno pod względem geograficznym, jak i społecznym, a jednocześnie dalsze budowanie unijnej tożsamości.

W zaleceniu Rady w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania⁴ podkreślono, że należy „zintensyfikować krzewienie wspólnych wartości, ustanowionych w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, począwszy od najmłodszych lat, na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia w perspektywie uczenia się przez całe życie celem wzmocnienia spójności społecznej oraz pozytywnego i włączającego wspólnego poczucia przynależności na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym”. W zaleceniu stwierdza się, że propagowanie edukacji włączającej dla wszystkich uczących się można osiągnąć w szczególności poprzez: „włączanie wszystkich uczących się w dobrej jakości edukację od wczesnego dzieciństwa i przez całe życie; zapewnienie wszystkim uczącym się, w tym osobom znajdującym się w trudniejszej sytuacji społeczno-ekonomicznej, pochodzącym ze środowisk migracyjnych, osobom o specjalnych potrzebach i uczniom najbardziej utalentowanym niezbędnego wsparcia zgodnie z ich konkretnymi potrzebami; ułatwianie przechodzenia między różnymi ścieżkami i poziomami edukacji oraz umożliwianie świadczenia odpowiedniego doradztwa edukacyjnego i poradnictwa zawodowego”.

⁴ Dz.U. C 195 z 7.6.2018, s. 1.

Za prezydencji bułgarskiej i austriackiej Rada przyjęła zalecenie w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania, konkluzje Rady w sprawie kroków ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji oraz zalecenie w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą.

Zalecenie Rady w sprawie kompleksowego podejścia do nauczania i uczenia się języków oraz zalecenie w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, które ta Rada ma przyjąć, dokładnie rok po przedstawieniu stosownych wniosków przez Komisję Europejską, zapewniają konkretne wskazówki co do propagowania włączających warunków i efektów nauki.

W świetle powyższego ministrowie są proszeni o zastanowienie się nad rozwojem europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., w szczególności w odniesieniu do wzmocnienia spójności społecznej. W tym kontekście proponuje się następujące pytania ukierunkowujące:

Pytania

- 1. Jakie są niezbędne kolejne kroki w ramach europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia, by osiągnąć cel, jakim jest stworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.?*
- 2. Jakie są w Państwa kraju najbardziej udane projekty lub metody służące propagowaniu kultury uczenia się opartej na wspólnych wartościach i wzmacniającej spójność społeczną? Jak współpraca w dziedzinie kształcenia i edukacji prowadzona na szczeblu europejskim może wzmacniać taką kulturę uczenia się wśród uczących się w każdym wieku?*